

การพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะอาชีพ และเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

A development of a model of educational management for employment affecting learning achievement, vocational skills, and attitude towards careers of Surasakmontree school's student

บุษกร วิเศษสมบัติ

Budsakorn Wisetsombut

รองผู้อำนวยการโรงเรียน กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

Deputy Director of Academic Affair, Surasakmontree School. E-mail: budsakorn_toy@yahoo.com

Received: January 6, 2021; Revised: February 6, 2021; Accepted: February 28, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี 3) เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี 4) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2562

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบบประเมินทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยผู้ปกครอง และแบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี พบว่าสามารถดำเนินการได้โดยดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้มีแผนการเรียนและรายวิชาเพิ่มเติม ให้รองรับสมรรถนะทางสาขาวิชา และสาขาวิชาชีพตลอดจนดำเนินการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมหลักสูตรทักษะอาชีพควบคู่ไปกับวิชาสามัญ โดยยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นควรจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้ค้นหาอาชีพตามความต้องการของตนเองและให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การฝึกทักษะอาชีพเบื้องต้น ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรจัดการศึกษาผู้เรียนให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพในอนาคตอย่างมีความหมายและได้รับการฝึกประสบการณ์ทางอาชีพ

2) ผลการพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อโครงร่างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ด้านแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ

การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ด้านการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และด้านองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี รวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.24$) แสดงว่า รูปแบบการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้

3) ผลจากการนำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีไปใช้ พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,145 คน คิดเป็นร้อยละ 73.40 ภาคเรียนที่ 2 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,023 คน คิดเป็นร้อยละ 52.57 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,212 คน คิดเป็นร้อยละ 51.95 ภาคเรียนที่ 2 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,831 คน คิดเป็นร้อยละ 57.51 ในการประเมินทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 นักเรียนวางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ ด้านที่ 2 นักเรียนทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง ด้านที่ 3 นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และด้านที่ 4 นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.80$)

4) ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, $SD = 0.75$) และผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.91$)

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ, โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

Abstract

A research objectives were to 1) study the current state of educational management for employment of Surasakmontree School 2) develop a model of educational management for employment of Surasakmontree School 3) evaluate a model of educational management for employment of Surasakmontree School 4) study vocational skills learning achievement and attitude towards careers of Surasakmontree School. This study is a research and development (R&D). The study was conducted in the semester 1 and 2 in the academic year of 2019.

The study tools consisted of a questionnaire for opinion on a development of a model of educational management for employment of Surasakmontree School, an evaluation form for suitability and accordance of the model structure of educational management for employment of Surasakmontree School, an evaluation form for vocational skills and attitude towards careers of Surasakmontree School's students, an evaluation form for application of a model of educational management for employment of Surasakmontree School by students' parents and an evaluation form for the application of a model of educational management for employment of Surasakmontree School by students. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and content analysis was used for qualitative data. The results of study were as follows :

1) For the current state of educational management for employment of Surasakmontree School, it was found that it could be performed by improving school's curriculum to have lessons plans and additional courses to serve the competence of study fields and vocational fields including the development of learning process quality, improving vocational skill curriculum together with ordinary subjects based on learners is able to learn and develop himself and the learners are the most important. In the lower secondary level, education should be managed for learners to search for careers according to their own need and be able to learn to practice basic vocational skills. In the upper secondary level, learners should be provided with meaningful educational management about future careers and gain vocational experience training.

2) The result of a development of a model of educational management for employment of Surasakmontree School showed that the mean of the experts' opinion on the structure of a model of educational management for employment of Surasakmontree School in 4 aspects : the background and importance of a model of educational management for employment of Surasakmontree School, basic concept of a development of a model of educational management for employment of Surasakmontree School, the components creation of a model of educational management for employment of Surasakmontree School and the components of a model of educational management for employment of Surasakmontree School was at the most level ($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.24$) in every aspect. It showed that the model of educational management for employment of Surasakmontree School was suitable and applicable.

3) The result of the application of the model of educational management for employment of Surasakmontree School was that 1,145 students from Matthayom Suksa 1 level, semester 1 achieved good grade learning result (higher than grade 3) with the percentage of 73.40 In the semester 2, 1,023 students achieved good grade learning result (higher than grade 3) with the percentage of 52.57 and 1,212 students from Matthayom Suksa 4 level, semester 1 achieved good grade learning result (higher than grade 3) with the percentage of 51.75 In the semester 2, 1,831 students achieved good grade learning result (higher than grade 3) with the percentage of 57.51, For the evaluation of vocational skills and attitude towards careers of the students in 4 aspects : In the first aspect, the students made a plan and carried it out. In the second aspect, the students worked with happiness, and strong intention to improve their work and were proud of their work. In the third aspect, the students could work with other people and in the fourth aspect, the students felt good for honest careers and searched for knowledge about careers in which they were interested, it was holistically found that the students had working skills, loved to work, could work with other people and had good attitude towards honest careers with the most quality level ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.80$)

4) For the result of an evaluation of a model of educational management for employment of Surasakmontree School from stakeholders about the model of educational management for employment, divided into 2 groups : the parents and students, They evaluated in 3 aspects : 1. Construction and model development 2. The application of the model 3. Products of the model. It was founded that the parents' opinion towards the model of educational management for employment of Surasakmontree School in all

3 aspects was holistically at the most quality level ($\bar{X}$ = 4.72, SD = 0.75) and the evaluation result of the students' opinion towards the model of educational management for employment of Surasakmontree School in all 3 aspects was holistically at the most quality level ($\bar{X}$ = 4.83, SD = 0.91)

Keywords: Educational Management for Employment, Surasakmontree School's

บทนำ

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 4 ธันวาคม 2546 ความในตอนหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า ต้องพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอาชีพ ไม่ใช่เพียงแค่ปลูกผัก ถั่ว งา ให้หลานเฝ้า แต่เป็นเรื่องของความ อยู่ดีกินดี ความรู้การศึกษาที่กล่าวว่า ต้องช่วยให้การศึกษาดีขึ้น เพราะถ้าการศึกษาไม่ดี คนไม่สามารถทำงาน การศึกษาต้องได้ในทุกระดับ (สยามรัฐออนไลน์, 2561) กระทรวงศึกษาธิการ ได้น้อมนำพระบรมราโชวาทของในหลวงรัชกาลที่ 9 และพระบรมราโชบายของในหลวงรัชกาลที่ 10 และมอบเป็นนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในการทำงานที่จะใช้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการบริหารการศึกษา มีการบูรณาการและเชื่อมโยงงานในกระทรวงศึกษาธิการ โดยดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ซึ่งเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ โดยกำหนดเป็นแผนการศึกษาชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2559 - 2579) ที่จะดำเนินการ 6 ด้าน คือ 1) ด้านความมั่นคง 2) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ด้านการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ 4) ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม 5) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

นอกจากนี้บริบทและสภาพแวดล้อมการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 ยังขับเคลื่อนแผนแม่บทในการพัฒนาผู้เรียนทุกช่วงวัยจะได้รับการพัฒนาในทุกมิติ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการส่งเสริมโอกาสการเข้าถึงการศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำ เพื่อให้นักเรียน ได้เลือกฝึกทักษะและสมรรถนะงานให้ค้นพบความถนัดของตนเอง สู่การตัดสินใจวางเส้นทางการศึกษาต่อ ในการวางแผนเป้าหมายชีวิตที่จะประกอบอาชีพ ซึ่งการตัดสินใจเลือกจะดำเนินการร่วมกับผลการวัดบุคลิกภาพและความถนัด เลือกศึกษาต่อสายอาชีพหรือสายสามัญ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการจัดทางเลือกออกเป็นกลุ่มเป้าหมายชีวิต ตามแผนการเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมตามกลุ่มความถนัดทางสาขาวิชาในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษา และแผนการเรียนเฉพาะทางที่เน้นกลุ่มกีฬา กลุ่มอาชีพ และกลุ่มสุนทรียภาพ ส่งเสริมความสามารถพิเศษให้กับนักเรียนให้สามารถเข้าสู่เส้นทางเฉพาะทาง ซึ่งนักเรียนทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจะได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการทำธุรกิจพอเพียงเตรียมทักษะผู้ประกอบการ (บัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2563)

การจัดทำโครงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการมีงานทำในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่ควรบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาคุณภาพในกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมการจัดหลักสูตรทักษะอาชีพ ควบคู่ไปกับวิชาสามัญที่ต้องเร่งปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้มีแผนการเรียนและรายวิชาเพิ่มเติมให้รองรับสมรรถนะทางสาขาวิชา และสาขาวิชาชีพ ตามเส้นทางการศึกษาสู่อาชีพของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1. แนวคิดและหลักการ 2. วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ 3. เนื้อหา 4. กิจกรรมการเรียนการสอน และ 5. การวัดและประเมินผล (Joyce & Weil, 2000) ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สามารถประกอบอาชีพ พึ่งพาตนเองได้ เพื่อเป็นการทำให้ผู้เรียนมีความรู้ พัฒนาทักษะ และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพให้กับผู้เรียน (ศุภโชค ปิยะสันต์, 2558; สายเพ็ญ บุญแก้ว, บรรจง เจริญสุข และ ญาณิศา บุญจิตรี, 2563)

โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เป็นโรงเรียนสหศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้สนองนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้มีแผนการเรียนและรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อรองรับสมรรถนะทางสาขาวิชา และสาขาวิชาชีพ ตลอดจนดำเนินการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมหลักสูตรทักษะอาชีพควบคู่ไปกับวิชาสามัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื้อหาสาระ และกิจกรรมควรสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งยึดหลักที่ว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีจัดการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ค้นหาอาชีพตามความต้องการของตนเองและมีโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพของงานและการฝึกทักษะอาชีพเบื้องต้น ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการจัดการศึกษาผู้เรียนให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพในอนาคตอย่างมีความหมายและได้รับการฝึกประสบการณ์ทางอาชีพ ตามความพร้อม ความต้องการและบริบทของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีต่อไป

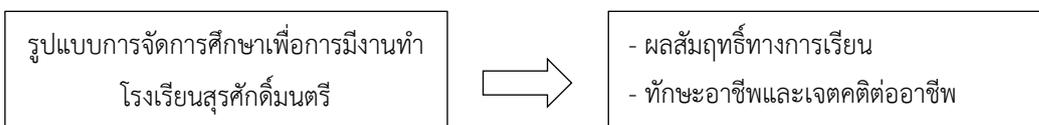
ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในบทบาทของรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ จึงได้สนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการมีงานทำแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพ เพื่อสามารถต่อยอดไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคตได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
3. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
4. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ที่ได้พัฒนาขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดของ Joyce and Weil (2000) และดำเนินการภายใต้กรอบการบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และนำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน รายละเอียดดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ปีการศึกษา 2562 จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 5 คน ครูจำนวน 147 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน นักเรียน จำนวน 2,672 คน และผู้ปกครอง จำนวน 2,672 คน

การศึกษาเอกสาร ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2562 รายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2561 รายงานการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2561 และการสัมภาษณ์บุคคล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครอง ตลอดจนการสังเกตบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านด้านการนิเทศการศึกษา 1 คน

แหล่งข้อมูล คือ รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่ได้พัฒนาขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดของ Joyce and Weil (2000) และดำเนินการภายใต้กรอบการบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ระยะที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีไปใช้

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 521 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 501 คน รวม 1,022 คน ที่เรียนรายวิชาเพิ่มเติมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เปิดขึ้นตามรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ปีการศึกษา 2562

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี จำนวน 342 คน ที่ได้จากการวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

ระยะที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ปกครองและนักเรียน โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจากผู้ปกครองที่ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 228 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2562 ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำนวน 189 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบบประเมินทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยผู้ปกครอง และแบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ในเดือนพฤศจิกายน 2561 ถึง เดือนมกราคม 2562 โดยนำแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ซึ่งนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) พบว่า ทุกข้อของแบบสัมภาษณ์และแบบประเมินมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยผู้ปกครอง และโดยนักเรียน เท่ากับ 0.85

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สามารถดำเนินการได้โดยดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้มีแผนการเรียนและรายวิชาเพิ่มเติม ให้รองรับสมรรถนะทางสาขาวิชา และสาขาวิชาชีพ ตลอดจนดำเนินการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมหลักสูตรทักษะอาชีพควบคู่ไปกับวิชาสามัญ โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้ค้นหาอาชีพตามความต้องการของตนเองและมีโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพของงานและการฝึกทักษะอาชีพเบื้องต้น ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จัดการศึกษาผู้เรียนควรได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพในอนาคตอย่างมีความหมายและได้รับการฝึกประสบการณ์ทางอาชีพ ตามความพร้อมความต้องการและบริบทของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตามกรอบการบริหารจัดการศึกษาใน 7 โมดูล ประกอบด้วย โมดูลที่ 1 การสำรวจความต้องการของถิ่นฐานในระดับท้องถิ่น โมดูลที่ 2 การจัดทำหน่วยเรียนรู้บูรณาการระดับชั้น (Learning Integration) โมดูลที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ โมดูลที่ 4 การจัดกิจกรรมความถนัดและความสนใจเฉพาะสาขาวิชาชีพ โมดูลที่ 5 การวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง โมดูลที่ 6 การพัฒนาสมรรถนะตามสาขาวิชาชีพและจัดทำเส้นทางอาชีพ (Career Path) และโมดูลที่ 7 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีไปใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งได้นำเอาการบริหารจัดการศึกษาใน 7 โมดูล มาพัฒนาให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในลักษณะของการจัดการเรียนรู้ 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบสมรรถนะอาชีพระยะสั้น รูปแบบเตรียมความถนัดเฉพาะทางกลุ่มสาขาวิชาชีพอุดมศึกษา และรูปแบบการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจพอเพียง โดยนำมาพัฒนาขึ้นตามบริบทของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และรูปแบบที่ 2 จัดทำโครงการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรภายใต้กลุ่มบริหารวิชาการ ซึ่งได้มีการกำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษา โดยอาศัยแนวคิดของ Joyce and Well (2000, p. 100) ประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. แนวคิดและหลักการของรูปแบบ 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3. เนื้อหา 4. กิจกรรมการเรียนการสอน และ 5. การวัดและประเมินผล

จากการประเมินความเหมาะสม/เห็นด้วยกับร่างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อร่างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ด้านแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ด้านการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และด้านองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี รวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.88, SD = 0.24) ซึ่งจากผลการประเมินข้างต้นแสดงว่าร่างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี มีความเป็นไปได้เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้

3. ผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีไปใช้ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเพิ่มเติม ปีการศึกษา 2562 ที่เปิดขึ้นตามรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียน

ระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,145 คน คิดเป็นร้อยละ 73.40 ภาคเรียนที่ 2 มีนักเรียนที่ได้รับ ผลการเรียนรู้ระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,023 คน คิดเป็นร้อยละ 52.57 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนรู้ระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,212 คน คิดเป็นร้อยละ 51.95 ภาคเรียน ที่ 2 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนรู้ระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,831 คน คิดเป็นร้อยละ 57.51

ผลการประเมินทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 นักเรียนวางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ ด้านที่ 2 นักเรียนทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง ด้านที่ 3 นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และด้านที่ 4 นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ พบว่าในภาพรวม นักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีคุณภาพอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.80$)

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ปกครองและนักเรียน โดยประเมินใน 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การสร้างและพัฒนารูปแบบ ด้านที่ 2 การนำรูปแบบไปใช้ และด้านที่ 3 ผลผลิตของรูปแบบ พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, $SD = 0.75$) และผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.91$)

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ จึงขอนำมาอภิปราย ในรายละเอียด ดังนี้

1. จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องและนักเรียนต้องการให้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี มีความคาดหวังให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ การเตรียมความพร้อมกลุ่มความถนัดทางสาขาวิชาและอาชีพในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษา การเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ รวมถึงทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และคุณลักษณะสำคัญ ในการประกอบอาชีพ โดยดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้มีแผนการเรียนและรายวิชาเพิ่มเติม ตลอดจน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้รองรับสมรรถนะทางสาขาวิชา และสาขาวิชาชีพ ส่งเสริมหลักสูตรทักษะอาชีพควบคู่ไปกับวิชาสามัญ ทั้งนี้เพราะกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนเลือกที่จะเรียนตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรตามความจำเป็น และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 18-19) ที่มีการมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และมีประสบการณ์ตรงผ่านแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ ในสาขาอาชีพต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ขนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน (2557, หน้า 100) ที่จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตระหนักและเห็นคุณค่า ในชุมชนของตนเอง โดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์การเรียนรู้ อันนำไปสู่การเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ที่ได้พัฒนาขึ้นตามขั้นตอนการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา โดยนำข้อมูล

ที่ได้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาและรูปแบบการจัดการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อทักษะการเรียนรู้ ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ แนวทางการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเตรียมความพร้อมกลุ่มความถนัดทางสาขาวิชาและอาชีพในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษาการขับเคลื่อนการศึกษามัธยมศึกษา 4.0 เพื่อการมีงานทำ แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับผู้เรียน การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน ผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์และกำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษา โดยอาศัยแนวคิดของ Joyce and Weil (2000, p.100) ประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ 1. แนวคิดและหลักการของรูปแบบ 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการศึกษา 3. เนื้อหา 4. กิจกรรมการเรียนการสอน และ 5. การวัดและประเมินผล

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ได้ดำเนินการภายใต้กรอบการบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ 1. รูปแบบฐานสมรรถนะอาชีพระยะสั้น 2. รูปแบบเตรียมความถนัดเฉพาะทางกลุ่มสาขาวิชาชีพอุดมศึกษา และ 3. รูปแบบการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการทำธุรกิจพอเพียง โดยนำมาออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ใน 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และรูปแบบที่ 2 จัดทำโครงการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรภายใต้ กลุ่มบริหารวิชาการ โดยได้จัดทำโครงการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรรองรับฐานรากของผู้เรียนเป็นกลุ่มความสามารถ ความถนัดและความสนใจ สนองความต้องการและทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 โครงการ 3 กิจกรรม คือ โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ หนึ่งห้องเรียน หนึ่งอาชีพ (One Classroom One Career) โครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน กิจกรรมตลาดนัดการศึกษาและอาชีพ และกิจกรรมโลกกว้างเสริมสร้างประสบการณ์การศึกษาและอาชีพ

ทั้งนี้เพราะรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ ผ่านประสบการณ์ตรง จากการสังเกต และการลงมือปฏิบัติ จนนักเรียนเกิดองค์ความรู้ และสร้างสรรค์ผลงานเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้ มีการวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งจาก ตัวผู้เรียนเอง เพื่อน ครูผู้สอน ประชาชนชาวบ้าน และสถานประกอบการในการประเมินชิ้นงานของผู้เรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นตามรูปแบบการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี มีความสอดคล้องกับสภาพชุมชน และความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถด้านการวิเคราะห์ ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพตามศักยภาพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 51-52) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ กรรณิกา ภูระหงษ์ (2547, หน้า 24) ที่ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งหมาย เพื่อสำรวจความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยมุ่งเน้นและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

3. ผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีไปใช้ที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี พบว่า

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมที่เปิดขึ้นตามรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,145 คน คิดเป็นร้อยละ 73.40 ภาคเรียนที่ 2 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,023 คน คิดเป็นร้อยละ 52.57 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,212 คน คิดเป็นร้อยละ 51.95 ภาคเรียนที่ 2 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,831 คน คิดเป็นร้อยละ

57.51 ซึ่งทั้งสองระดับชั้นจะเห็นได้ว่า มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) มากกว่าร้อยละ 50 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า รายวิชาเพิ่มเติมที่เปิดขึ้นตามรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ที่เปิดขึ้นมีความหลากหลาย สอดคล้องกับความถนัด ความต้องการและความสนใจของนักเรียน กิจกรรมที่จัดขึ้นทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง จากการสังเกตและการลงมือปฏิบัติ จนนักเรียนเกิดองค์ความรู้และสร้างสรรค์ผลงานเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้ มีการวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ วัดและประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งจากตัวผู้เรียนเอง เพื่อนครูผู้สอน ประชาชนชาวบ้าน และสถานประกอบการในการประเมินชิ้นงานของผู้เรียน จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ ด้านทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีพบว่า นักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีคุณภาพอยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ 1 นักเรียนวางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ มีระดับคุณภาพสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านที่ 4 นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ ด้านที่ 2 นักเรียนทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง ตามลำดับ และด้านที่ 3 นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มีระดับคุณภาพน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้จัดโครงการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรรองรับฐานรากของผู้เรียนเป็นกลุ่มความสามารถ ความถนัดและความสนใจ สนองความต้องการและทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น ของกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 โครงการ 3 กิจกรรม คือ โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ หนึ่งห้องเรียน หนึ่งอาชีพ (One Classroom One Career) โครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน กิจกรรมตลาดนัดการศึกษาและอาชีพ และกิจกรรมโลกกว้างเสริมสร้างประสบการณ์การศึกษาและอาชีพ ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมหน้าเสาธง โครงการงาน IS กิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ (Open House) โครงการงานวิทยาศาสตร์ การจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ฯลฯ

การจัดโครงการและกิจกรรมส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยมีทักษะในการวางแผนงาน ดำเนินการ ตรวจสอบ ประเมินผลและมุ่งดำเนินการจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและมีความสุข ความภูมิใจในผลสำเร็จของงานที่ทำ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบและสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่จนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของทีม มีทักษะการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานอย่างเป็นระบบและสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ส่งเสริมให้นักเรียน ได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สัมผัสและเรียนรู้อาชีพจากสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวางแผนและตัดสินใจเลือกเส้นทางการศึกษา การประกอบอาชีพในอนาคตได้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 8-9)

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย (Stakeholders) เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ปกครองและนักเรียน โดยประเมินใน 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การสร้างและพัฒนารูปแบบ ด้านที่ 2 การนำรูปแบบไปใช้ และด้านที่ 3 ผลผลิตของรูปแบบพบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ 2 การนำรูปแบบไปใช้ มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านที่ 3 ผลผลิตของรูปแบบ และด้านที่ 1 การสร้างและพัฒนารูปแบบ มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ 2 การนำรูปแบบไปใช้ มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านที่ 3 ผลผลิตของรูปแบบ และด้านที่ 1 การสร้างและพัฒนารูปแบบ มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งจากผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อ

การมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน กลุ่มผู้ปกครองเห็นว่า การสร้างและพัฒนาารูปแบบ มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพสูงสุด ส่วนกลุ่มนักเรียน เห็นว่า การนำรูปแบบไปใช้ มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับสูงสุด รูปแบบที่ใช้ในการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ดังกล่าว เน้นไปที่การประเมินปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่ Stufflebeam et al. (1971) ได้เสนอโมเดล CIPP สำหรับการประเมินบริบท (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ของรูปแบบ เพื่อช่วยผู้บริหารรูปแบบในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนรูปแบบ (Planning Decision) การกำหนดโครงสร้างของรูปแบบ (Structuring decisions) การนำรูปแบบไปใช้จริง (Implementing decisions) และการตัดสินใจเกี่ยวกับการทบทวนรูปแบบ (Recycling decisions)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู สามารถนำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำไปใช้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีทักษะอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียน ใช้ในการพัฒนาแผนการเรียนในสถานศึกษาต่อไป

2. รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำมีความสำคัญต่อการดำเนินการของกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะครู รวมถึงนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ รูปแบบ คือ 1. รูปแบบฐานสมรรถนะอาชีพระยะสั้น 2. รูปแบบเตรียมความถนัดเฉพาะทางกลุ่มสาขาวิชาชีพอุดมศึกษา 3. รูปแบบทวิศึกษา และ 4. รูปแบบการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการทำธุรกิจพอเพียง มาออกแบบและพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ในรูปแบบอื่น ๆ ตามบริบทของสถานศึกษา

2. ควรมีการนำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำไปประยุกต์ใช้นักเรียนในระดับอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา ภูระหงษ์. (2547). การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องรักษ์ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). ให้นโยบาย ผอ.สพท.ทั่วประเทศ. สืบค้น 1 ธันวาคม 2563, จาก [https://moe360.blog/2020/01/02/](https://www.moe.go.th/ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2557). การพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์: วัฒมาหาธาตุวรวิหาร จ.เพชรบุรี. ในการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 52. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.</p>
<p>บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2563). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2564. สืบค้น 1 ธันวาคม 2563, จาก <a href=)
- ศุภโชค ปิยะสันต์. (2558). รูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับโรงเรียนในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดารบทเรียนจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี. วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 9 (2). 175-189.

- สยามรัฐออนไลน์. (2561). ทรงสร้างประโยชน์สุขสู่ปวงประชา: อาชีวะขยายผลศาสตร์พระราชาสู่คน-ผู้ปกครองวิทยาลัยเทคนิค นครสวรรค์. สืบค้น 1 ธันวาคม 2563, จาก <https://siamrath.co.th/n/38944>
- สายเพ็ญ บุญแก้ว, บรรจง เจริญสุข และ ญาณิศา บุญจิตรี. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. *Journal of MCU Nakhondhat*. 7 (9). 96-110.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). การขับเคลื่อนการศึกษามัธยมศึกษาไทย 4.0 เพื่อการมีงานทำแห่งศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับนักเรียน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Joyce, B., & Weil, M. (2000). *Model of Teaching* (6th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Stufflebeam, D. L., & et al. (1971). *Educational Evaluation and Decision – Making*. Itasca, Illinois: Peacock.